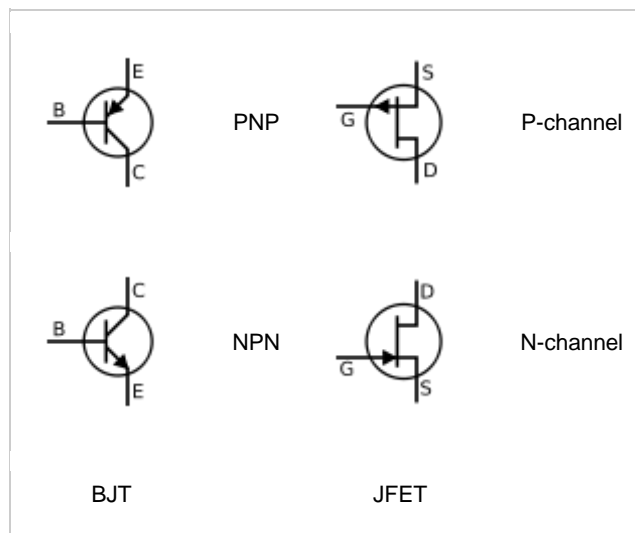
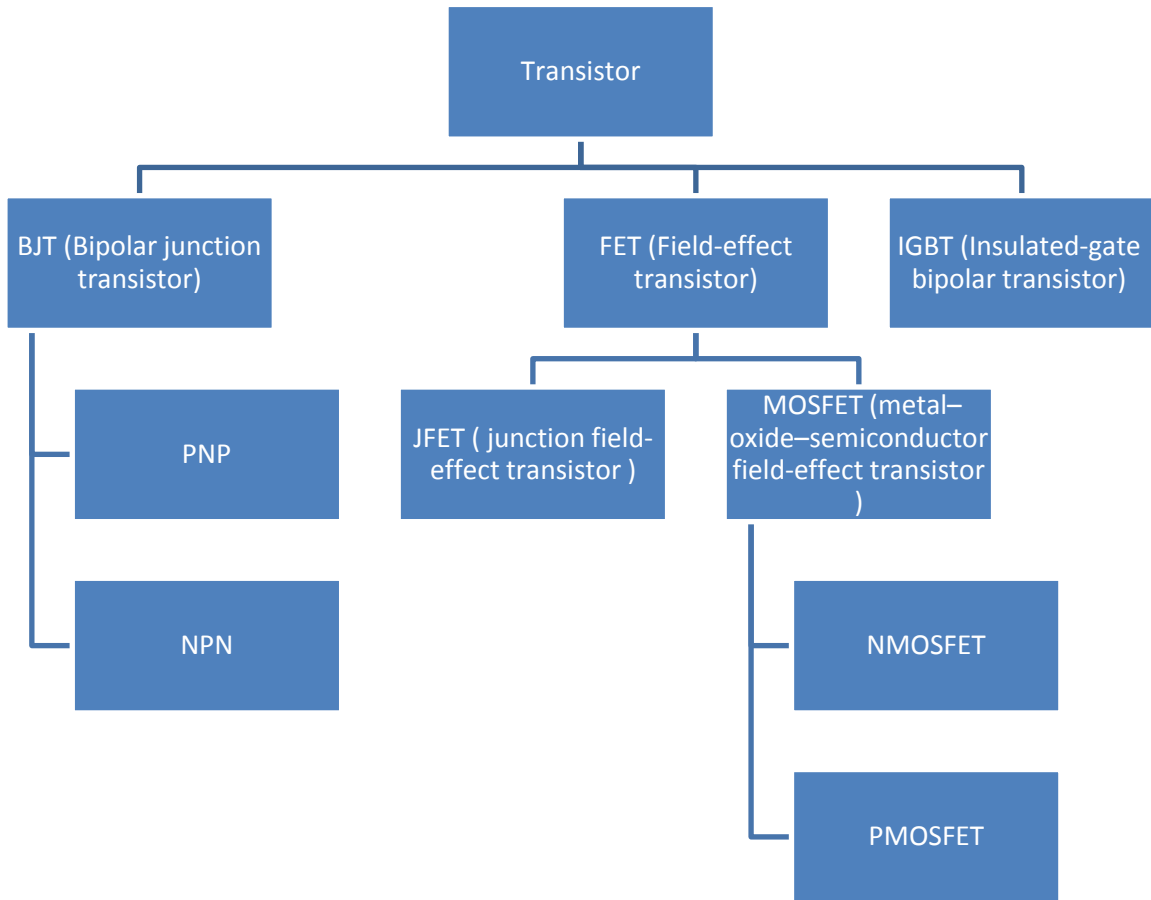
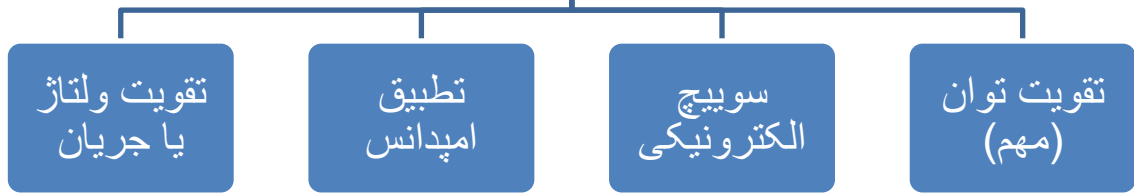

خلاصه ای در مورد ترانزیستورها و رسم منحنی مشخصه در آرایش امیتر مشترک:

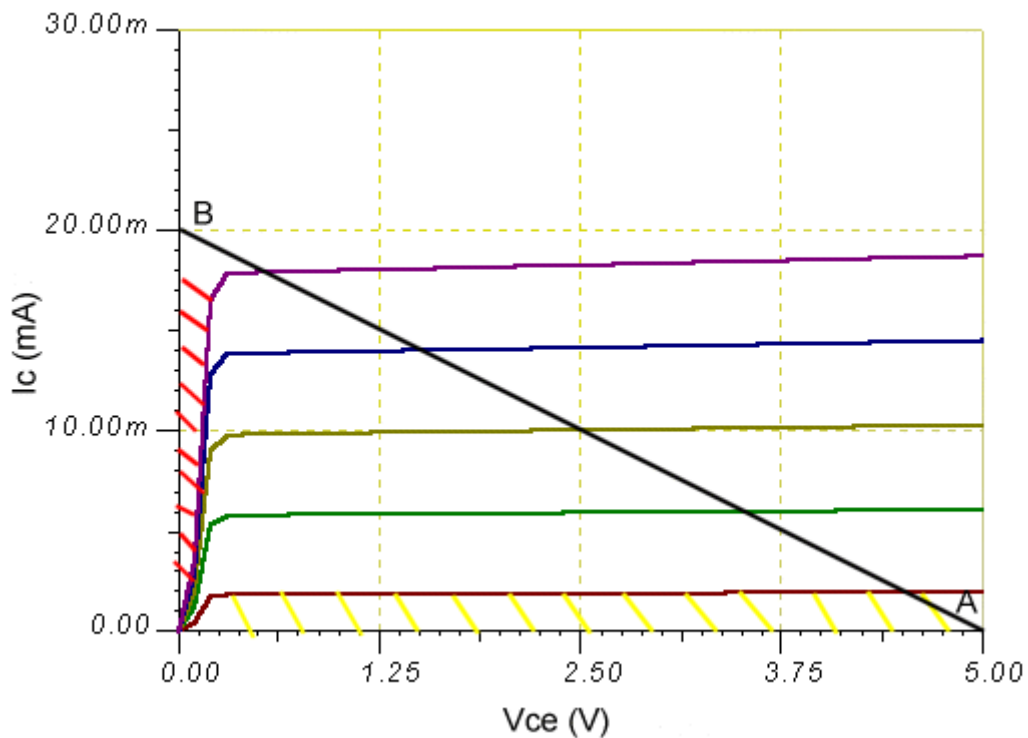
BJT and JFET symbols

وظایف کلی ترانزیستورها

در مورد کاربرد ترانزیستور به عنوان تقویت کننده ی توان باید توجه داشت که ترانزیستور توان یک سیگنال ac را به وسیله ی توانی که از منبع DC می گیرد تقویت می نماید. (مسلماً از آنجایی که ترانفورمرها توان خروجی و ورودی برابری دارند نمی توانند به عنوان تقویت کننده ی توان مورد استفاده قرار گیرند)

برای درک نحوه ی عملکرد سوئیچینگ یک BJT باید نواحی کاری آن را شناخت (قطع، اشباع و فعال)

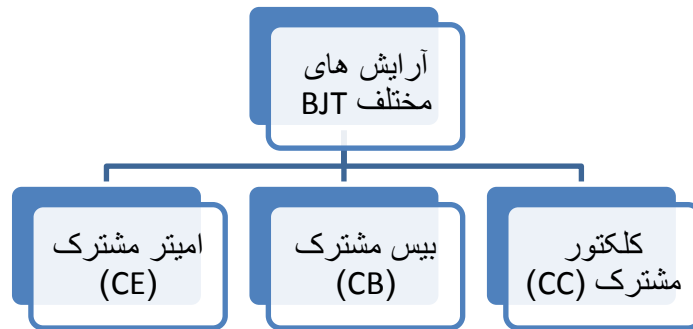
خط مورب رسم شده همان خط بار است.

در ناحیه ی اشباع I_C ماکسیمم شده و V_{CE} ، $0.2V$ است.

$$V_{CE(Sat.)} = 0.2V$$

$$V_{BE(ON)} = 0.7V$$

$$I_C = \beta I_B$$

CE: ورودی به بیس اعمال می شود و خروجی از کلکتور گرفته می شود. (پایه سوم از نظر ac زمین می شود)

CB: ورودی به امیتر داده شده و خروجی از کلکتور گرفته می شود. (پایه ی سوم از نظر ac زمین می شود)

CC: ورودی به بیس داده شده و خروجی از امیتر گرفته می شود. (پایه ی سوم از نظر ac زمین می شود)

شناسایی پایه های ترانزیستور:

هر چند پیوند های B-E و B-C هر دو به صورت یک دیود عمل می کنند ولی باید توجه داشت که نمی توان از پایه ی کلکتور به جای امیتر استفاده کرد زیرا از لحاظ ساختاری با هم تفاوت دارند. (درصد ناخالصی و عرض ناحیه)

بنابراین قبل از بستن مدار باید بتوانیم پایه های ترانزیستور را از هم تشخیص دهیم. ما در آزمایشگاه با ترانزیستور BC107 کار می کنیم. در این ترانزیستور پایه ی امیتر توسط زائده ای که در کنار آن وجود دارد مشخص می شود و پایه های دیگر را مطابق شکل زیر می شناسیم:

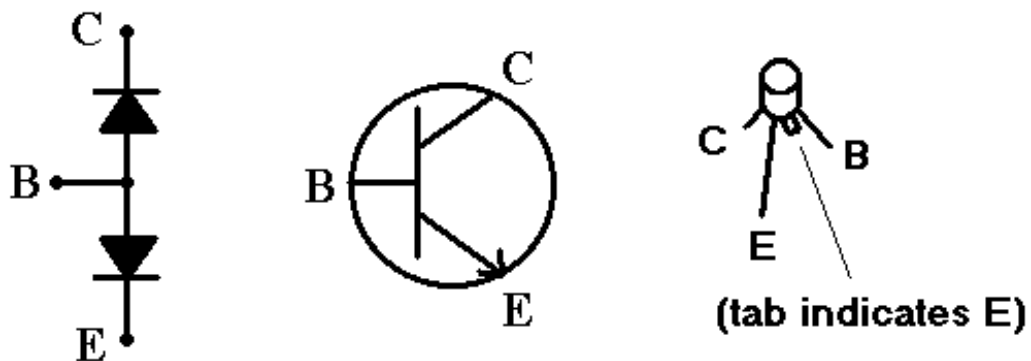
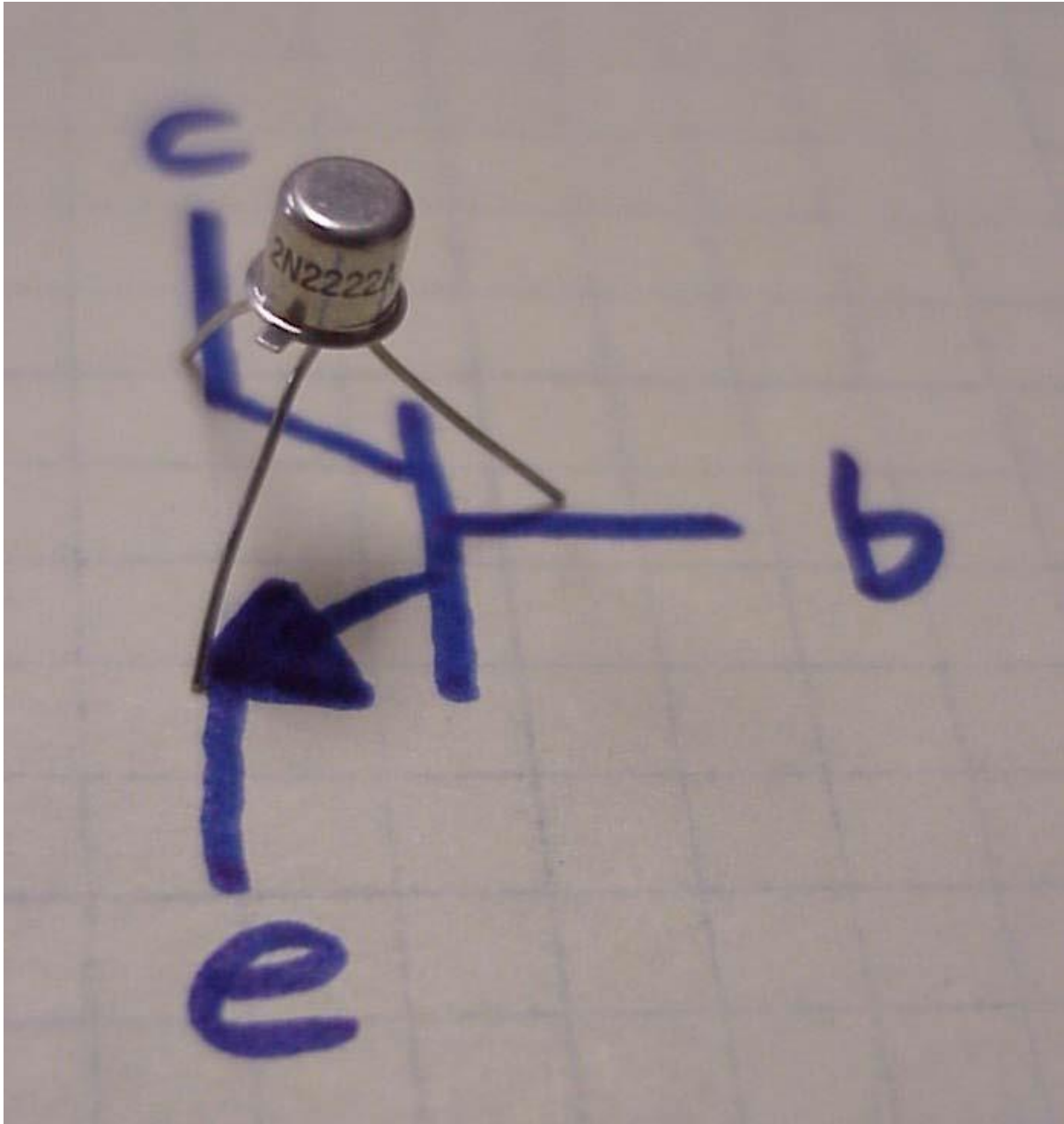

Fig. 1 The NPN Transistor

تست ترانزیستور:

پس از تشخیص پایه ها، باید از سلامت ترانزیستور اطمینان حاصل کنیم. برای این کار کاپیست چک شود که دیود هر دو پیوند BE و BC به درستی کار می کنند.

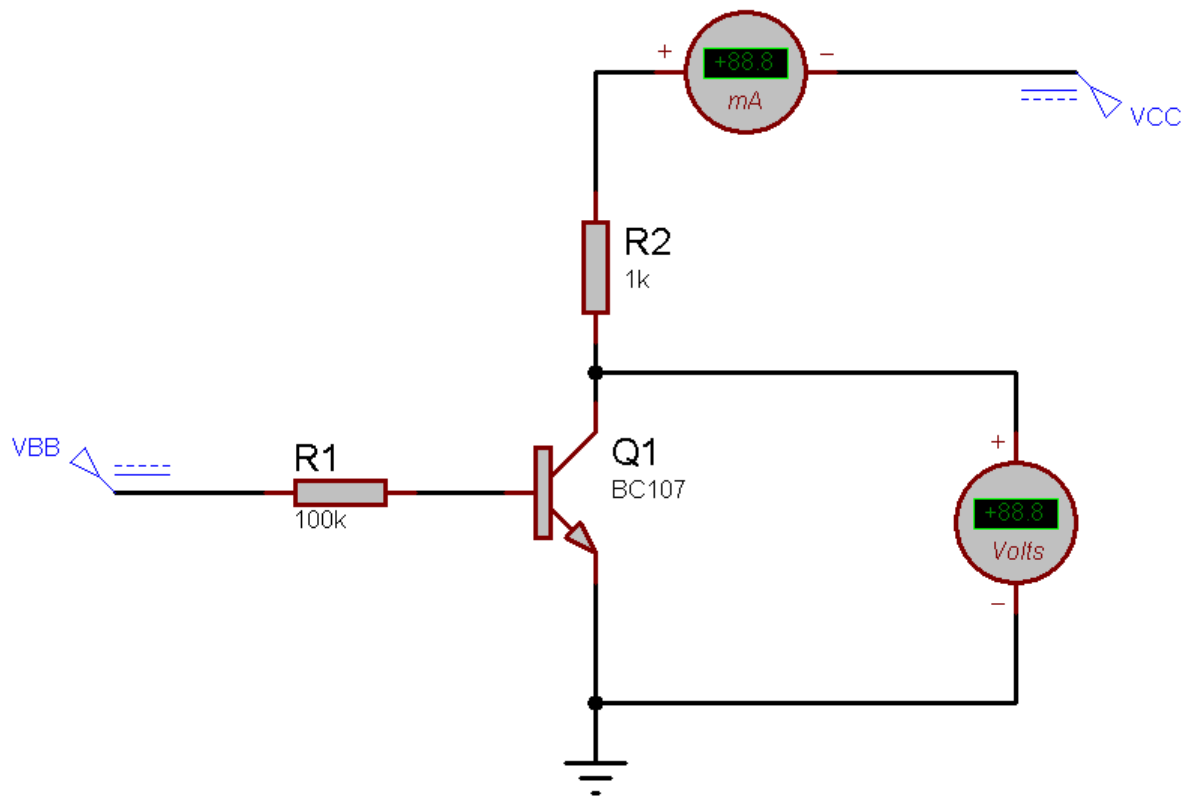
برای این منظور از مولتی متر در حالت تست دیودی استفاده می کنیم (در مولتی مترهای آزمایشگاه دکمه های 2Ω و 200Ω را همزمان فشار دهید) و از ترمینال های $V-\Omega$ و COM استفاده کنید.

+ به بیس، و - را یک بار به E و یک بار به C وصل کنید، در صورت سلامت دیود مولتی متر عددی بین 0.45 تا 0.75 را نشان می دهد، ولی در غیر این صورت پیوند سوخته است. (مشابه تست دیود)

رسم منحنی مشخصه ی ترانزیستور در آرایش کلکتور مشترک:

۱- روش نقطه یابی:

مدار شکل بعدی را بسته و جدول مربوطه را کامل کنید.

$$i_B = \frac{V_{BB} - V_{BE(ON)}}{R_B} = \frac{V_{BB} - 0.7}{100k}$$

	$V_{CE} =$	0	1	2	4	6	8	10	12
$V_{BB}=0.7$	$i_B(\mu A)=0$								
$V_{BB}=1.7$	$i_B(\mu A)=10$								
$V_{BB}=2.7$	$i_B(\mu A)=20$								
$V_{BB}=3.7$	$i_B(\mu A)=30$								
$V_{BB}=4.7$	$i_B(\mu A)=40$								

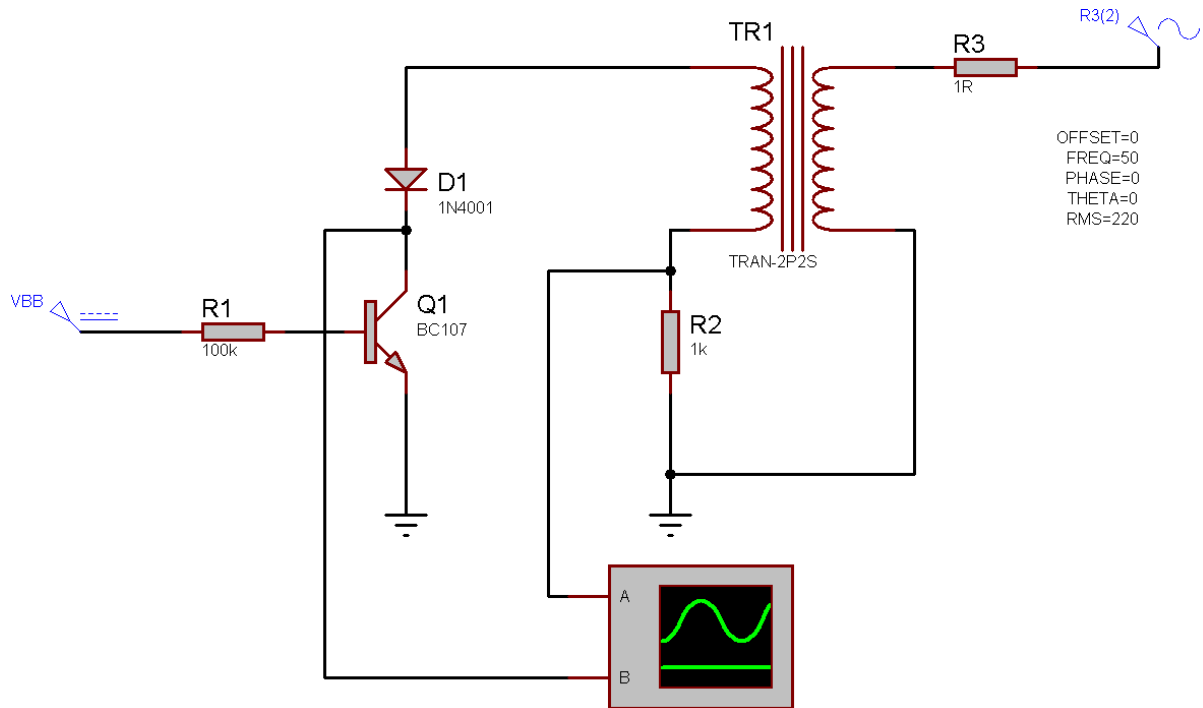
راهنمایی: برای بدست آوردن جدول فوق کافیسست ابتدا V_{BB} را به گونه ای تنظیم کنیم تا i_B مورد نظر به دست آید، سپس با تغییر V_{CC} سعی می کنیم V_{CE} را نیز تنظیم کنیم، در این حالت جریان کلکتور را یادداشت خواهیم کرد.

تمرین:

در جدول فوق برای $V_{CE}=6V$ و $i_B=20\mu A$ ، β ترانزیستور را اندازه گیری نمایید.

۲- بدست آوردن نمودار با استفاده از اسیلوسکوپ:

این روش به نسبت بسیار ساده تر از روش قبل است، کافی است مدار زیر را ببندید و منحنی مشخصه را روی اسیلوسکوپ مشاهده نمایید.

در ولتاژهای $V_{BB}=2.7V$ و $3.7V$ و $4.7V$ در اسکوپ نرم افزار شبیه سازی شده نمایش دهید